

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXII - Nr. 1029

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 13 februarie 1970
4 pagini 25 bani

ELEVUL ȘI ȘTIINȚA

Discuție cu acad.
RALUCA RIPAN

A transforma curiozitatea intuitivă în curiozitate de investigare

— Există un raport dinamic, în continuă evoluție, care definește relația contemporană între tînarul aflat pe băncile școlii și știință. Care sint, după părerea dv., principalele trăsături definitorii ale acestui raport ?

— Am să mă feresc, țin să precizez de la început, de orice recomandare cu caracter didactic. Nu pentru că asemenea recomandări nu ar fi bune, ci pentru că foarte adesea ele dau naștere la interpretări didactice, sint o bază pentru a renunța la gîndirea creatoare. Curiozitatea fantasmatică a copilului, nenumăratele „de ce-uri” care definesc primele lui raporturi cu știința constituie un fapt cunoscut de mult, dar amplificat îndeosebi în condițiile vieții contemporane. Calitatea esențială a procesului modern de învățămînt și educare este, după mine, capacitatea de a transforma curiozitatea intuitivă a copilului într-o curiozitate de investigare metodică, de raționime. Căpătînd un antrenament intelectual de natură să-l deschidă de timpuriu porțile investigației științifice, elevul va găsi că fizica, matematica sau chimia sînt tot atât de captivante, bineînțeles pe coordonate de substanță superioară, ca și un bun roman polist.

Spuneam la început că curiozitatea copilului este captivată de vîrstă cea mai fragedă de ceea ce este misterios, fascinant, spectaculos în știință. Păra îndoială, drumul de la fascinația spectaculosului în știință la însușirea unui spirit științific solicită topirea fiecărei cantități de informație receptate într-o sinteză de gîndire și într-o atitudine de încredere în posibilitățile nelimitate ale cunoașterii științifice, în refuzul rutinei, al comodității în gîndire.

— Cum trebuie procedat pentru ca această convertire a curiozității științifice să se înscrie pe orbita procesului de cunoaștere profundă, structurală ?

— Repet, nu dau indicații metodice. Imi trec însă prin minte cîmpie din viața mea personală, din anii cînd făceam primii pași pe calea ecuațiilor și experiențelor. Eminenții profesori ca Petre Bogdan sau Nicolae Costăchescu au descoperit în mine acel simbur care astăzi încerc la rîndu-mi, cu dragoste, să-l descopăr în sufletul celor tineri. Trebuie să veghem cu grijă ca acest simbur să nu se piardă fără folos. Desigur, drumul cercetării științifice nu este ușor, dar la capătul fiecărei etape de efort intens se află încununarea unei depășiri, a unei realizări, a unui succes: noaptea primelor cercetări, prima comunicare științifică publicată, apoi alte comunicări și cercetări, satisfacția aplicării lor în procesul de producție și apoi, mai tîrziu, marea bucurie a formării primilor discipoli din rîndul tinerilor.

(Continuare în pag. 4-a)

Liceele pedagogice pe agenda preocupărilor de prim plan

Coordonatele și aria pregătirii practice a viitorilor învățători

Noile cerințe ale învățămîntului din țara noastră determină o sporire a exigențelor față de calificarea învățătorilor. Una din laturile importante în pregătirea acestora o constituie **practica pedagogică** cu multiplele ei funcții formative. Incercînd o schițare aproximativă a coordonatelor după care se desfășoară pregătirea practică a viitorilor învățători, aria pe care se extinde aceasta, volumul, caracterul, organizarea și corelația cu pregătirea teoretică imi par elemente esențiale, care trebuie să stea în atenția specialiștilor acum, cînd liceele pedagogice intră într-o evidentă etapă de învioreare. Situația practică pedagogică pe locul cuvenit în ansamblul pregătirii profesionale, problema centrală este aceea a realizării unui echilibru între aceasta și pregătirea teoretică multidisciplinară la care este solicitat elevul liceului peda-

gogic, pe de o parte, iar pe de altă parte, asigurarea corelației necesare cu pregătirea psihologică și pedagogică. Supraîntinzînd rolul unuia sau altuia, unițatele dintre practică și teorie, ca teză fundamentală a oricărui domeniu de activitate, ar fi știrbită. Este unanim recunoscut faptul că învățătorul nu mai poate fi lăsat în afara unei **culturi generale** care, în condițiile vieții contemporane, capătă noi semnificații după cum pregătirea psihologică și pedagogică și metodică trebuie să formeze **educatorul-specialist**, competent în toate direcțiile procesului instructiv-educativ. Or, unul din neajunsurile semnate în ultima vreme de experiența școlilor pedagogice, este caracterul limitat al pregătirii învățătorilor atît pe linie teoretică, cît și pe linie practică, cu toate că numărul de ore destinat studiului

metodilor și efectuării practicii pedagogice a fost considerabil mai mare față de acela destinat culturii generale. Un asemenea mod de organizare a dus la o solicitare aproape unilaterală a elevului, direcționînd profilul său profesional către un metodism îngust, către un tehnicism didactic exagerat. Tînzînd seama de neajunsurile semnate pînă acum și luînd în considerație caracterul complex al pregătirii învățătorilor într-un timp limitat totuși la durata celor cinci ani de studiu, trecerea la un nivel calitativ superior atît pe linie informațională cît și pe linie formațională a devenit un imperativ. Examinînd proiectul planului de învățămînt publicat recent în „Gazeta învățămîntului”, am apreciat cu satisfacție faptul că numărul de ore destinat practicii pedagogice pe ani de studiu, ra-

portat la numărul de ore afectat culturii generale și psihopedagogice, exprimă proporția laturilor componente ale pregătirii profesionale, mult îmbunătățită față de planurile de pînă acum. Revenind la ideea formulată mai sus cu privire la **extensiunea practicii**, aș propune ca practica de o zi sub formă serviciului la aplicare să înceapă chiar din anul II, odată cu studierea psihologiei generale și a psihologiei copilului. Procesul de acclimatizare cu viața profesională ar deveni mult mai complet și mai adecvat, iar ilustrarea problemelor de psihologie, într-un moment cînd acestea sînt încă proaspete în memoria elevu-

Prof. ELVIRA CREȚU
Liceul pedagogic din București

(Continuare în pag. 3-a)

Academia de științe economice din București a fost dotată cu un laborator de calcul electronic

Răspuns entuziast unei chemări patriotice

Chemarea lansată de **Comitetul popular al județului Constanța** către **consiliile populare**, către toți oamenii muncii din întreaga țară, pentru valorificarea maximă a tuturor resurselor locale, precum și pentru sporirea eforturilor în activitatea de bună gospodărire și înfrumusețare a localităților patriei a stîrnit un larg ecou și printre slujitorii învățămîntului, mobilizîndu-i la o muncă mai rodnică, la o examinare amănunțită a tuturor posibilităților de înfăptuire și depășire a sarcinilor în domeniul construcțiilor școlare, al dotării cu material didactic etc.

În județul Caraș Severin se vor ridica prin aceste mijloace 35 de săli de clasă și 5 grădinițe. De asemenea, vor fi date în folosință pînă la 1 septembrie a.c. toate construcțiile școlare incluse în plan, iar capacitatea taberelor de odihnă pentru elevi va spori cu cite 50 de locuri pe fiecare serie. 53 de săli de clasă se vor realiza prin contribuție voluntară bănească și prin munca locuitorilor și în județul Olt. În același timp, se va asigura darea în folosință la termen stabilă a tuturor construcțiilor școlare înscrise în planul de stat și dotarea în continuare cu material didactic adecvat a școlilor de 10 ani. La rîndul său, zestrea învățămîntului din județul Suceava va fi îmbogățită cu 25 de laboratoare și ateliere școlare noi.

CÎND ȘI UNDE ÎNVEȚI SĂ FII DIRIGINTE ?

Întîlnire cu un diriginte și cu citeva din problemele sale

Paul Stecoza mi-a fost prezentat de directorul școlii drept unul din profesorii bine pregătiți, pasionați pentru fizică — specialitatea sa — pentru munca la catedră. Predă doar de trei ani, dar și-a însușit repede măiestria didactică și a reușit să transmită pasiunea pentru fizică și elevilor săi.

Noi însă doream să stăm de vorbă nu cu profesorul de fizică, ci cu dirigintele Paul Stecoza. Aflasem că în acest an tînarul profesor fusese numit pentru prima dată diriginte și ne interesa acest aspect al activității sale.

— Deci, cum vă descurcați ca diriginte ?

— Nu-am căpătat imediat răspunsul. Se pare că dirigintele nu are aceeași siguranță ca profesorul.

— Destul de greu, sînt la început. M-am izbit de o multime de greutăți, de probleme noi.

— Despre ce greutăți este vorba ?

— Poate nu e bine spus greutăți, pentru că m-aș strădui să le înving, să le găsec soluționarea. Mai degrabă aș putea spune că mă simt descoperit, că sînt nevoit să fac un lucru pentru care sînt complet neînțeles. Este o senzație penibilă, pe care o am nu numai față de mine, ci și față de clasă, de fiecare elev în parte. Și aceasta este un atît mai grav cu cît răspund ca diriginte de o clasă a VIII-a, deci de elevi a căror vîrstă, ale căror preocupări, a căror personalitate ridică aspecte deosebite de complexe atît din punct de vedere pedagogic, cît și psihologic. De data aceasta nu lucrez cu aparate cu piese și instrumente, ci cu un colectiv uman în creștere, pe care trebuie să-l modelez, să-l ajut să se formeze conform unor principii. Fiecare dintre elevii mei este o individualitate aparte, cu fiecare trebuie să lucrez altfel. În fiecare zi colectivul acesta — ca de altfel toate colectivele de elevi — imi cere să acționez — și să acționez cu o pricepere, cu o competență, care presupun o adîncită pregătire psihopedagogică. Or, la Facultatea de fizică — mai precis la secția de biofizică, pe care am absolvit-o — eu n-am învățat nimic din toate acestea, nu am fost pregătit spre a fi diriginte.

— Dar în școală n-ați fost cit de cit inițiat ? Aveți colegi cu experiență, cu ani mulți de diriginte. Nu v-a dat nimeni la începutul anului nici un fel de îndrumări ?

— Da, este adevărat, mi s-au spus unele lucruri. Mai inițiat, la comisia metodică a dirigintilor, am aflat că trebuie să-mi întocmesc trimestrial un plan de teme și un „caiet al dirigintelui” cu un număr de rubrici pe care să le completez. Apoi mi s-a recomandat ca la ore să cer elevilor să întocmească referate pe anumite teme, sau să port cu ei discuții educative în legătură cu probleme legate de situația clasei. Cît privește temele ce urmau să fie incluse în plan, mi s-a atras atenția că pe masa din cancelarie, sub cristal, se află o listă cu vreo 20 de teme, din care imi pot alege ce vreau și ce-mi place. Și, în sfîrșit, am fost îndemnat să văd ce fac și ceilalți dirigintii. Nu pot spune că n-a existat bu-

naoștință, că n-am fost ajutat. Fiecare mi-a spus ce-a știut. Dar n-am convins pe cei ce mi s-au „inițiat” prin aceste mijloace ca și mine, că aceasta este practica obișnuită.

Am consultat și broșurile care s-au editat „în ajutorul dirigintelui”. Dar eu sînt convins că nu de astfel de ajutor avem nevoie, sînt că altceva ne lipsește. Mă gîndesc deseori că ora de diriginte trebuie să fie altceva decît ceea ce mi s-a recomandat. Ce ar trebui să fie ea, cum ar trebui să se desfășoare, poate nu sînt eu în măsură să spun. Sînt însă absolut convins că această oră trebuie deservită de nenumăratele atribuții care li revin, descătușată de schemele și canoanele în care e strînsă și care, toate, păcătuiesc prin caracterul lor formal, șablonar.

L-am întrebat mai mult în glumă pe Paul Stecoza la sfîrșitul discuției noastre dacă ar schimba diriginta pe citeva ore în plus. Mi-a răspuns că ar face-o bucurat.

Lăsînd la o parte gluma, discuția cu tînarul diriginte a ridicat într-adevăr probleme foarte serioase. Toată lumea știe că în momentul de față diriginta nu este o activitate pentru care profesorii să se bată. Motivele sînt multiple și nu ne propunem să le analizăm pe toate aici. Unul din acestea — și anume lipsa de pregătire prealabilă pentru diriginta — a reieșit din discuția consemnată mai sus. Pentru a scoate la iveală și altele am supus spre analiză problemele ridicate de tînarul diriginte unor cadre ce răspund de pregătirea și munca dirigintilor. Publicăm alături răspunsurile primite.

În cazul diriginței, ucenicia la locul de muncă nu-i indicată

„Solicitat să-mi formulez opinia în legătură cu pregătirea dirigintului pentru activitatea sa (cum este și cum ar trebui să fie) — ne-a spus lectorul universitar **EMIL PAUN** — cred că real și folositor ar fi să pornim de la fondul problemei: există o asemenea pregătire astăzi și înțeleg prin aceasta o pregătire anume, specifică ?

Personal cred că nu există. Nu vreau să se înțeleagă prin aceasta că nu am cunoștință de eforturile depuse în această direcție, unele cu rezultate bune. Dar eu cred că s-a cheltuit prea mult efort inutil, ce nu se justifică prin rezultate. De ce ? Pentru că în mare măsură eforturile (măsurî organizatorice, cercetări etc.) au vizat tocmai înlăturarea unor neajunsuri și erori care decurg din fenomenul amintit: lipsa unei pregătiri inițiale speciale a dirigintului. Faptul acesta a condus la eforturi suplimentare — anulate însă uneori — iar rezultatele n-au fost adesea decît niște paleative. De altfel, cred că trebuie învînsă pe alocuri și inerția unora care nu văd utilitatea și necesitatea unei asemenea pregătiri speciale a dirigintului, considerînd suficientă pregătirea din facultate.

Optica aceasta mi se pare cu totul eronată și plină de riscuri în munca educativă. Pentru că își deprinde (e impropriu a spune învățat) meseria prin imitație, prin acumularea experienței, prin încercări și erori — ceea ce în educație e de neamîns — dirigintele este pus în fața a nenumărate dificultăți, pe care le rezolvă, de cele mai multe ori, administrativ și empiric. Aș zice chiar că acest sector al activității școlare ne plasează într-o etapă istorică depășită, și anume, aceea în care se practica o „ucenicia” școlară, un învățămînt bazat pe imitație, meșteșugăresc din punct de vedere al modalităților.

Consecințele lipsei de pregătire a dirigintului sînt multiple, cea mai gravă dintre ele fiind schematismul în muncă. Observăm că obiectivele și metodele activității educative sînt mai peste tot aceleași, de parcă n-ar exista diferențe atît între dirigintii cît și între colectivele de elevi. Este de neamîns ca munca educativă în rîndul individualităților umane aflate în formare și care trebuie formate să se transforme într-o activitate funcționărească, dirigintele ocupîndu-și în cea mai mare parte timpul cu referate, statistici, evidente, planuri, rapoarte etc.

O eroare care se comite mereu mi se pare aceea de a încredința sarcina de diriginte profesorului debutant în activitatea profesională, mai ales în condițiile cînd el nu a primit nici o pregătire pentru a fi diriginte. Pentru că — e cazul s-o spunem aici — în facultate cursul de pedagogie eludează, de regulă, problemele dirigintului, chiar dacă amintește uneori în trecăt despre ele,

legată de conținutul și organizarea învățămîntului, de bazele teoretice ale pedagogiei, de munca educativă, de mijloacele moderne de învățămînt, de pedagogia cibernetică etc. S-au reliefat totodată citeva carențe și neajunsuri care s-au manifestat în perioada analizată în munca diferitelor secțoare ale Institutului. S-a arătat astfel că legătura nemiloșnică a cercetătorilor cu școala — principalul beneficiar al cercetării — este sporadică. E necesar, au spus vorbitorii, ca atenția cercetătorilor să fie mai mult concentrată asupra problemelor majore și de mare actualitate ale învățămîntului românesc și, de asemenea, să se asigure sporirea randamentului muncii fiecărui cercetător în parte. Unii participanți la dezbateri au cerut să se arate mai multă operativitate în valorificarea cercetărilor, în aplicarea rezultatelor lor, atît din partea conducerii Institutului cît și din partea organului de decizie, Ministerul Învățămîntului.

Despre direcțiile de desfășurare a activității în anul 1970 a vorbit conf. univ. **George Valdeanu**, directorul Institutului, care s-a oprit mai pe larg asupra relației dintre cercetarea științifică și școlară, dintre cercetător și practician, subliniînd că strînsa colaborare între acești doi factori este determinantă în obținerea unor succese de natură să înscrie pedagogia românească în concertul științei pedagogice mondiale.

Luînd cuvîntul în numele conducerii ministerului, tovarășul **Traian Pop**, adjunct al ministrului învățămîntului, a apreciat că Institutul de științe pedagogice a obținut o seamă de succese în anul care s-a încheiat, planul de cercetare fiind mai strîns legat de nevoile școlii, mai rațional împărțit și mai bine proporționat pe secții și secțoare, iar temele propuse pentru cercetare — mai corespunzătoare cerințelor actuale și de viitor ale învățămîntului. Vorbitorul a arătat că succesul activității viitoare de cercetare va depinde de măsura în care institutul va ști să atragă în jurul său cele mai reprezentative forțe ale pedagogiei românești, apte să contribuie la progresul acestei științe, la afirmarea ei pe plan național și internațional. Au fost înfățișate în continuare preocupările Ministerului Învățămîntului în ceea ce privește dotarea Institutului și a școlilor experimentale ale a-

(Continuare în pag. 2-a)

Vom sesiza marea importanță a dirigintului în procesul de învățămînt dacă înțelegem că activitatea lui trebuie integrată problemei organizării și conducerii actului educațional (de altfel și sensul cuvîntului „diriginte” ne solicită la acest lucru). Organizarea și conducerea științifică — cine nu știe — sînt astăzi factori fundamentali ai calității și eficienței unei activități. Nu cred că activitatea educativă se refuză unei asemenea opțiuni. Dar a realiza o activitate de conducere în educație este foarte dificil, ceea ce solicită o egărire temeinică, adecvată în acest sens. Meseria de diriginte trebuie învățată, nu deprinsă. Ea trebuie practică, nu mimată.

Dirigintele are, de pildă, sarcina de a pune de acord eforturile educative în vederea formării unui colectiv puternic al elevilor. Dispune însă el de suficiente cunoștințe despre specificul și sensul relațiilor ce se stabilesc între ei toți și ceilalți factori educativi (formativi sau informativi) ? Evident că nu. Activitatea educativă generează multiple traiecte relaționale, pe care și prin care se poate dezvolta un colectiv durabil și în acord cu obiectivele noastre. Cuprînderea lor sociometrică și folosirea lor în optimizarea actului educațional este, astăzi, o necesitate. Dar pentru aceasta trebuie o pregătire corespunzătoare.

Și celelalte laturi ale complexului munci a dirigintului cer cunoștințe multiple, nu numai de pedagogie generală, dar și de pedagogie a organizării și conducerii, de pedagogie sociologică, de psihologia copilului, de antropologie educațională, de genetică chiar, de pedagogia adulților (familie etc.), a organizațiilor de tineret. Personal cred că o asemenea pregătire specială a dirigintului s-ar putea realiza pe două nivele: unul general și altul specializat, pentru diferite tipuri de școli.

Unde să aibă loc această pregătire ? E o problemă de al cărei răspuns depind multe. Personal cred că ea trebuie să se realizeze în cea mai mare parte într-un cadru postuniversitar. Firește însă că și în facultate cursul de pedagogie și practica pedagogică, precum și cursurile de psihologie și sociologie pot și trebuie să acorde mai multă atenție pregătirii viitorilor dirigintii.

Trei direcții principale de acțiune

„Este evident că toate problemele privind organizarea, desfășurarea, conținutul și eficiența muncii educative realizate prin intermediul dirigintei sînt indisolubil legate de nivelul și calitatea pregătirii cadrelor chemate să îndeplinească această înaltă misiune

MONICA VERDEȘ

(Continuare în pag. 3-a)

PERSPECTIVA EDUCATIVĂ ÎN STUDIUL LITERATURII

Literatura își aduce o contribuție nelimitată la configurarea spirituală a tineretului, la modelarea caracterului uman, la mobilizarea activă a oamenilor în înfruntarea dezideratelor și a imperatiivelor timpului. Aceasta ne face să înțelegem mai bine și semnificația deosebită pe care o are precizarea exprimată în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al P.C.R. privind înalta misiune socială a creației literar-artistice, chemată să acționeze pentru influențarea morală a omului, pentru sădirea în conștiința a unor principii superioare de viață. În această perspectivă, studiul literaturii române în școală capătă eficiență social-educativă în măsura în care, cu ajutorul profesorului, transmite idei și sentimente, atitudini și concepte menite să pună în valoare tendințele progresiste ale societății, înfruntând prin aceasta conștiința și sensibilitatea elevilor.

În lumina aprecierilor generale făcute de documentele Congresului asupra rolului școlii ca factor principal de educație în epoca noastră, se impune o analiză serioasă, precum și o îmbunătățire calitativă a predării literaturii naționale în școală, tocmai fiindcă această disciplină de învățământ ocupă un loc prioritar în educația cetățenească a tinerii generații.

Natura literaturii beletristice face ca lectura ei să dea rezultate minime pe plan formativ atunci când devine o obligație limitată între marginile înguste, școlărești. De exemplu, vezi câte un elev chinându-se să memoreze câte personaje „principale” sînt în „Frații Jderi”. În același mod sîntem uneori tentați să analizăm poeziile. Versurile lui Argezei sau ale lui Labiș sînt întotdeauna pe toate fețele și transformate într-un amalgam de idei, „subidei” etc. Atunci elevii se vîd siliiți să se ocupe de un fel de contabilitate literară și nu de literatură ca artă a cuvîntului, și în loc să pregătim viitorii cititori pasionați, îi îndepărtăm pe unii tineri de frumusețea indefinibile ale acestei arte. Cred, de aceea, că se impune cu necesitate o abordare mai vie a învățămîntului literaturii române, extirpîndu-se formele șablonare, rutiniere, de analiză care închid ideile fremătînd de viață în carapacea formulelor stereotipe, condamîndu-le la vestigiile și sclerozarea. Predarea literaturii trebuie să tină mai larg seama de nivelul schimbărilor din conștiința tineretului erei moderne.

Așa cum dovedesc principalele momente ale evoluției literaturii române, opera literară oglindește aspectele esențiale ale vieții so-

cială. Capacitatea de cunoaștere a literaturii și artei determină valoarea ei generală și reprezintă un principiu axiologic. Cele mai semnificative creații ale litericii contemporane, bunăoară, trebuie astfel predate încît să fie înțelese de elevi ca meditații despre actualitate.

Vorbim despre funcția cognitivă și educativă a literaturii nu ignorăm, desigur, funcția sa estetică, întrucît, în ultimă instanță și funcția cognitivă și cea educativă se constituie tocmai prin valorile celei estetice. În legătură cu aceasta aș vrea să subliniez că, insistînd în predare asupra tendinței, — care, ca și mesajul, este inerentă actului de creație — trebuie să arătăm elevilor că ea se cere dedusă din sînta imaginilor și nu are un caracter declarativ, nu reprezintă un dat exterior operei literare. O asemenea precizare presupune, firește, înțelegerea în profunzime a conceptului de tendință, pe care nu avem dreptul de a-l demonstrea prin lozinci, prin sloganuri formale. În aceste condiții, a-i pune pe tineri în situația să aprecieze tendința unei creații literare înseamnă a-i determina să exprime o atitudine clară în fața marilor probleme ale omului.

De-a lungul anilor de școală, la o vîrstă cînd ar putea vibra în contact cu marea literatură contemporană, elevul parcurge și adîncește operele cronicarilor, ale cîreilor școlii ardelen sau ale poezilor premoderni, de unde sînt extrase nemijlocit principii călăuzitoare cu privire la natura frumuseții. Aceste principii riscă să devină, pentru unii dintre ei, puncte de reper în receptarea textelor ulterioare ale literaturii. La lecțiile cînd aprofundează mișcarea pașoptistă elevul, de obicei, nu știe aproape nimic sau prea puțin despre Biaga, Argezei, Philipida, iar cînd analizează creația lui Rebreanu, bunăoară, nu are în memorie operele lui Marin Preda, pentru a-și justifica mai bine, mai amplu, concluziile și referințele. Cred că procesul acesta ar trebui să se desfășoare în sens invers: lucrările literare fundamentale din pragul actualității imediate ar trebui recomandate ca lectură obligatorie — în funcție de accesibilitatea lor — cel puțin începînd din primul an al liceului. Aceasta ar presupune efortul feroce de a-l avea pe elev mereu ca partener de discuție la orele de literatură.

Opera literară are o individualitate unică, personală, irepetabilă. Rezultă de aici că analiza literară va trebui să fie tot unică, indivi-

duală, irepetabilă. Aproape fiecare text cere o notare aparte, ceea ce creează o tehnică personală de analiză în serie infinită pentru profesor și, treptat, pentru elevi. Sînt apoi opere literare care au zone impenetrabile, inanalizabile. Poezia „Moartea căprioarei”, de pildă, presupune o atmosferă de „complicitate” a cititorilor cu poetul, care se formează din momentul lecturii. Analiza face unele reveniri îmbogățite, o apropiere mai statornică cu opera, vizînd recrearea poeziei în jurul sentimentului nodal: durerea sinceră, remușcarea — optimistă totuși — a autorului silii să asiste la sacrificarea unei căprioare. Dacă am practica cu fiecare operă o analiză minuțioasă, „la bani mîrunți”, am steriliza, am toci simțul estetic și sensibilitatea tinerilor, iar forța educativă a literaturii ar fi mult simplificată.

Cultivarea priceperilor estetice și a judecății, a discernămintului critic al elevilor impune educato-rii o dublă și inseparabilă datorie: să asigure spiritul științific, ideologic al aprecierii și să stimuleze exprimarea „personalității” artistice a școliarilor, a posibilităților lor de pătrundere a literaturii. Este firesc ca judecățile elevilor unei clase asupra „Luceafărului” eminescian să se asemene în esența lor, dar e neapărat nevoie ca ele să se diferențieze ca nuanță de la elev la elev. Aprecierile care dispun de o motivație personală trebuie stimulate, fiindcă ele anunță o percepere vie și o angajare a experienței de viață. Aici se greșește încă, plătindu-se tribut fie unei anumite intoleranțe la profesorului, fie prejudecății că a educa înseamnă a alina individualitățile sau a aduce la același numitor comun gusturile, preferințele, judecățile de valoare.

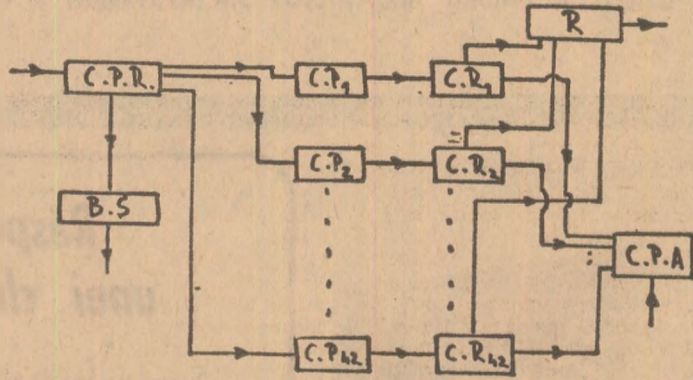
Accentul principal rămîne, în predarea literaturii, pe înțelegerea emoțională și apreciativă a fenomenului literar. Conceput în spiritul sarcinilor trasate școlii urmămărește de documentele Congresului al X-lea al P.C.R., studiul literaturii va determina și va îndruma mai eficient gustul, impresia, intuiția și simpatia literare ale tineretului studios, devenind dintr-un exercițiu „clasic” de memorare o sursă elevată de satisfacții estetice și, prin aceasta, mijloc de căpătene în educația patriotică și moral-cetățenească.

Prof. VALERIU C. NEȘTIAN
lași

APARAT ELECTROMAGNETIC PENTRU VERIFICAREA CUNOȘTINTELOR

La Liceul „Unirea” din Brașov a fost construit recent, cu mijloace locale, un aparat electromagnetic avînd drept scop verificarea cunoștințelor elevilor în diferite etape ale o-rieri (respectiv a temelor date pentru acasă, a celor efectuate în clasă, a temelor recapitulative etc.).

Schema bloc a aparatului este următoarea:

În cadrul acestei scheme cu C.P.R. s-a notat circuitul de pregătire a răspunsurilor, cu B.S. — beurlele de semnalizare, cu C.P. — circuitele de protecție, cu C.R. — circuitele de răspunsuri, cu C.P.A. — circuitele de programe automate.

În ce mod funcționează aparatul? Prin circuitul C.P.R. elevii își prezintă răspunsurile în momentul în care au terminat rezolvarea unei probleme. Numărul elevilor solicitați să dea soluția problemelor este stabilit de către profesor, după trecerea timpului apreciat ca necesar pentru găsirea soluției. De aceea toți elevii sînt interesați să lucreze cât mai repede și mai corect.

Beurlele de semnalizare (B.S.) permit profesorului să urmărească stadiul în care se găsește întreaga clasă în cursul rezolvării problemei, ele arînzindu-se pe măsură ce fiecare elev găsește soluția cerută. Beurlele de protecție (C.P.) permit sau opresc intrarea în circuitul de răspuns, în funcție de solicitările primite prin circuitul de pregătire. Circuitele de răspunsuri (C.R.) permit aprecierea răspunsurilor în forma verificării programate, adică prin alegerea din patru soluții diferite, dintre care doar una e corectă. Oglin-

Prof. LADISLAU MURANSKY

La semnalele gazetei

• Din Blănița, județul Bistrița-Năsăud, primim de la tovarășul ION FĂGĂRAȘAN următoarele:

„În urmă cu cîva timp, m-am adresat gazetei cu rugămintea de a mă ajuta în lămurirea situației mele de încadrare la Casa pionierilor din Bistrița. În urma intervenției dv. la Ministerul Învățămîntului situația a fost rezolvată în mod favorabil, lucru pentru care vă adresez sincerele mele mulțumiri.”

La rîndul nostru vă urăm mult succes.

• Cîteva sesizări sosite din Iablanța, județul Caraș-Severin, ne relatează unele neajunsuri în organizarea procesului de învățămînt la școala generală din această comună. De cînd am fost informați că Inspectoratul școlar al județului Caraș-Severin, răspunzînd semnalelor noastre, a luat o serie de măsuri pentru remedierea situațiilor semnalate. Astfel, s-a realizat o distribuție mai judicioasă a orelor pe cadre didactice, s-a revizuit orarul școlii și s-au dat direcțiilor școlii și s-au dat indicații privind modul cum trebuie îndrumat procesul de învățămînt prin intermediul asistentelor. Împreună cu consiliul popular comunal Inspectoratul a luat măsuri pentru rezolvarea imediată a unor probleme privind baza materială a școlii. A fost numit un nou director coordonator. De asemenea Inspectoratul școlar a hotărât ca în cursul trimestrului II și III să facă noi inspecții la școlile din comună pentru a urmări modul în care se desfășoară activitatea și cum se rezolvă indicațiile date.

Să sperăm că din Iablanța ne vor sosi de acum înainte numai vești bune.

• Într-o scrisoare sosită din comuna Podoleni, județul Neamț, se aduceau critici directorului acestei școli, Dumitru Nistor. Căcînd la fața locului

temeinicia celor sesizate, Inspectoratul școlar județean ne relatează că numai o parte din cele semnalate corespund cu realitatea.

„Înem să precizăm — ne scrie Inspectoratul școlar — că tovarășul Dumitru Nistor este unul dintre conducătorii școlii care în decursul activității sale a adus o contribuție valoroasă la rezolvarea problemelor legate de școală, cîstîndu-și astfel o bine meritată apreciere”. Nu ne îndoiim că așa este, dar tovarășul director Nistor are și lipsuri, și încă nu din cele de neîbăgat în seamă. După cum reiese din ancheta Inspectoratului, în unele cazuri directorul e lipsit de tact, manifestă rigiditate și atitudine distantă în relațiile cu oamenii — toate acestea ducînd la crearea unor stări de tensiune în sînul colectivului didactic al școlii. Uneori în munca sa folosește metode totale nepedagogice. În sfîrșit, cîteodată tovarășul director mai încălca și unele norme legale. Astfel, unele profesoare care a lipsit din școală pentru că avea de susținut examene la învățămîntul superior fără frecvență i s-a achitat totuși salariul pe toată perioada respectivă pe considerentul că suplinirea a fost asigurată de soțul său. Legal era altfel, profesora trebuia să solici- te pentru această perioadă concediu fără plată, urmînd ca suplinirea să fie aprobată de către Inspectoratul școlar.

Ce măsuri s-au luat? — ne veți întreba. Vă cităm tot din răspunsul primit de la Inspectoratul școlar: „Inspectoratul școlar a atras atenția tovarășului director asupra lipsurilor constatate, făcîndu-i și unele recomandări care să ducă la schimbarea stîlului său de muncă, la crearea unei noi atmosfere de lucru în școală pe care o conduce”.

Sublinierile ne aparțin și ar vrea să însemne: care nu este totuși prea puțin și ineficient?

SEMICENTENARUL LICEULUI DIN MIZIL

Mizilul, străveche așezare românească, atestată documentar de peste 4 secole sub numele de Esteu, a sîrbătorit dimuinc 8 februarie 1970 semicenteniul liceului de cultură generală din localitate.

Liceul din Mizil și-a început activitatea ca gimnaziu cu două clase cu prînzul 70 de elevi și cu șase profesori suplinitori în condiții materiale deosebit de grele. Săliile de clasă erau amenajate la mansarda unei case vechi, iar materialul didactic necesar era împrumutat de la cele două școli primare din oraș. După șase ani de la înființare, gimnaziul se transformă în liceu și tot atunci începe, pe baza unor donații și subscripții publice, construirea unui local propriu. Cu toate greutățile materiale întîmpinate liceul s-a remarcat printr-o activitate susținută pe tîrîmul învățămîntului. Din

rîndurile profesorilor care au lucrat aici s-au afirmat Gh. Jugureanu, T. L. Giurganu, Gh. Anghel, Ioachim Botez, Traian Ionescu-Nișcov, Aurelian Iancu, C. Niculescu și alții.

În anii construcției societății liceului din Mizil a cunoscut o perioadă de dezvoltare. De la cele două clase și 70 de elevi cu care pornise liceul a ajuns în 1958 la 15 clase, cu 482 de elevi și la 22 cadre didactice. În prezent, în anul școlar curent, școala are 46 de clase cu 1.305 elevi la cursurile de zi și 293 de elevi la cursurile serale și este încadrată cu 55 cadre didactice. Numai la cursurile de zi, în perioada 1962-1969 au absolvit liceul peste 500 de elevi, ceea ce reprezintă un număr de peste două ori mai mare decît numărul absolvenților din primul 20 de ani al liceului. Peste o treime din absolvenții ultimilor 4 ani sînt

astăzi studenți în învățămîntul superior, iar din serile mai vechi s-au format zeci de profesori, ingineri, medici, economiști, juriști, tehnicieni, muncitori etc.

Baza materială a cunoscut, de asemenea, o continuă dezvoltare. Liceul dispune de 22 săli de clasă, de două laboratoare cu instalațiile și aparatura necesară, de un atelier școlar, de o sală de gimnastică, de o bibliotecă cu peste 10.000 de volume, ca și de un muzeu de istorie. Pe lîngă școala funcționează un internat pentru 100 de elevi.

Sîrbătorirea semicenteniului a reunit, alături de cadrele didactice și elevii liceului, foști profesori și elevi, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului și ai organelor locale de partid și de stat, numeroși locuitori ai orașului. Profesorul C. I. Drăneanu, directorul liceului, a evocat principalele momente din

istoria acestui important lăcaș de învățămînt și cultural, subliniind perspectivele ce i-au fost deschise în anii socializmului.

Deosebit de emoționante au fost cuvînturile făcute la festivitatea de primul director al liceului, octogenarul Gh. Jugureanu, care i-a îndemnat pe elevii să folosească condițiile optime ce le-au fost create pentru a deveni oameni luminați, cetățeni de frunte ai țării.

Școlii sîrbătorire i-au fost transmise mesaje din partea Ministerului Învățămîntului, a Comitetului județean P.C.R. și Consiliului popular județean Pralova, iar Organizația de pionieri și organizația U.T.C. au primit diplome de onoare din partea Consiliului Național al Organizației Pionierilor și Comitetului Central al U.T.C.

Într-o atmosferă entuziasată participanții la festivita-

te au adresat o telegramă C.C. al P.C.R., tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, în care, printre altele, se spune: „Cadrele didactice, elevii de ieri și de azi ai Liceului din Mizil, își exprimă, și cu acest prilej, recunoștința fierbîntă și profunda mulțumire față de P.C.R., de Comitetul său Central, față de dîmnăvoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru grija deosebită cu care înconjură școala și slujitorii ei. Asigurăm conducerea partidului că vom munci neobosit pentru traducerea în viață a mărețelor sarcini trasate de Congresul al X-lea al P.C.R. și ne angajăm să nu precupețim nici un efort pentru educarea tineretului în spiritul glorioaselor tradiții de luptă ale partidului și poporului nostru”.

IOAN BĂRNA
Inspector general în Ministerul Învățămîntului

CERCETAREA PEDAGOGICĂ

(Urmare din pag. 1)

ceștiua cu aparatul științific modern, crearea unor condiții mai bune de cercetare, precum și lărgirea posibilităților de documentare a cercetătorilor în țară și peste hotare.

Tovarășul Traian Pop s-a oprit apoi asupra unor neajunsuri pe care le-a scos în lumină analiza efectuată la finele anului trecut de către comisia de specialiști asupra activității de cercetare pedagogică. În această ordine de idei vorbitorul s-a referit la faptul că nu s-a realizat o cotitură radicală în ceea ce privește finalizarea cercetării și schimbarea metodologiei și a stîlului de muncă din institut, mai continuu să se facă simțită inerția, se manifestă încă superficialitatea în muncă, domnie încă un anumit climat nestimulativ. Este necesar — a spus vorbitorul — ca, în lăturînd toate aceste lipsuri, secțiile și secțiile institutului să se transforme în adevărate laboratoare de creație. Aceasta se impune cu atît

mai mult cu cît, odată cu anul 1970, institutul intră într-o nouă etapă de activitate — aceea în care elaborarea cercetărilor se va face pe bază de contracte și ca urmare randamentul și competența trec pe primul plan. Institutul va trebui să-și îndrepte atenția principală asupra problemelor majore ale învățămîntului nostru — generalizarea școlii de 10 ani, relația acestei școli cu școala profesională și cu liceul, perfecționarea procedurii instructiv-educativă din această școală și a organizării sale, locul și rolul liceului de cultură generală în ansamblul învățămîntului, conținutul pregătirii în liceu, legătura cu viața, cu știința și tehnica nouă, modernizarea metodelor și a mijloacelor de învățămînt.

Vorbitorul a enumerat apoi o serie de alte sarcini de importanță majoră care stau în fața cercetării științifice, cum ar fi deosegestionarea programelor și manualelor avînd în vedere realizarea stabilității lor, ridicarea nivelului muncii educative, elaborarea unor meto-

dici, studii privind orientarea școlară și profesională a elevilor, organizarea și conducerea învățămîntului, colaborarea școlii cu familia etc.

S-a arătat că în organizarea viitoarelor cercetări institutul trebuie să acorde o mai mare atenție experimentului pedagogic, dezbaterii primelor rezultate ale acestuia în cadrul unor colective largi de profesori și specialiști și, pe această bază, se extind experimentele în noi unități. Totodată s-au dat indicații în legătură cu relațiile de muncă ale Institutului de științe pedagogice cu direcțiile generale din minister, cu Editura didactică și pedagogică și cu alte instituții cu care acesta colaborează.

Încheiere, tovarășul Traian Pop a recomandat cercetătorilor să realizeze o mai strînsă legătură cu școala, cu profesorii care predau nemijlocit la catedră, astfel încît prin eforturi comune, știința pedagogică din țara noastră să se dezvolte și să contribuie efectiv la perfecționarea continuă a învățămîntului.

sec
ven
te

Pregătiri pentru simpozionul național de comunicări pedagogice

Sprînjinele de birou executiv al Consiliului județean al sindicatelor, sindicatele învățămînt din județul Bihor desfășoară, în colaborare cu inspectoratul școlar județean, o intensă activitate de pregătire a simpozionului cu

Prof. ARON SABĂU

Laborator audio-vizual într-o școală sătească

La Școala generală din satul Șinea Nouă, județul Brașov, s-a realizat un laborator audio-vizual, proiectat și executat în întregime de profesorul Ion Debu, care a avut sprijinul material al Inspectoratului școlar județean Brașov și al comitetului de părinți.

Laboratorul funcționează pe principiul proiectării pe ecran translușid a diafilmelor și diapozitivele. Proiecția se realizează automat de la un pupitr de comandă amenajat în sala laboratorului. La acest pupitr de comandă sînt montate și pupitrul, magnetofonul, distribuitor de curent continuu și alternativ, aparate de control și lămpi de semnalizare.

Aparatul pentru proiecția automatizată a diapozitivelor, cu ajutorul că-

rua se pot proiecta pînă la 50 de diapozitive comandate de la distanță de către profesor, este format dintr-un dispozitiv adaptat la aparatul de proiecție Diastool. Diapozitivele se instalează într-o casetă, de unde sînt luate de o mecanică acționată de un motoras de 12 V. și introduse în fața fasciculului de lumină. Dispozitivul proiectat este scos de același mecanism și depozitat într-o altă casetă.

Folosirea acestui aparat are o eficiență sporită față de sistemul normal de proiecție, creînd profesorului în același timp, mai multe posibilități în procesul de predare și verificare.

Galeria „Damenii de cultură ai secolului XX”

Sala de expoziție a Casei corpului didactic din București adăpostește o galerie de portrete-sarjă

Prof. GH. DIMITRIU

Manifestare închinată cunoașterii folclorului

Elevii anului I de la Liceul economic din Tr. Severin manifestă un mare interes pentru cunoașterea folclorului. De cînd ei s-au întîlnit cu folcloristul Gh. N. Dumitrescu — Bistrița, care le-a vorbit despre valorile estetice ale folclorului și despre activitatea sa la revista „Izvorășul”, pe care a condus-o timp de 21 de ani.

În încheierea acestei întîlniri, elevii au recitat versuri populare, au interpretat cîntece și balade.

Prof. GHEORGHE ZĂMAN

ANUNT

Se aduce la cunoștință unităților școlare care au recomandat pentru bibliotecă lucrarea „Conducerea și organizarea bibliotecii. Tehnică de bibliotecă” („Consultații de bibliotecă”), să expedieze prin mandat postal costul exemplarelor pe adresa: Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor (ISIA) str. Brezoianu nr. 23-25, sector 7, București. Costul unui exemplar este de 8 lei.

Inspectoratele școlare județene (municipal București), după verificarea dosarelor candidaților înscriși vor efectua inspecțiile speciale.

Examenul se va desfășura după programele în vigoare pentru examenul de definire în învățămînt.

Prof. VALERIU SANDOVICI

ANUNT

Se aduce la cunoștință unităților școlare care au recomandat pentru bibliotecă lucrarea „Conducerea și organizarea bibliotecii. Tehnică de bibliotecă” („Consultații de bibliotecă”), să expedieze prin mandat postal costul exemplarelor pe adresa: Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor (ISIA) str. Brezoianu nr. 23-25, sector 7, București. Costul unui exemplar este de 8 lei.

Inspectoratele școlare județene (municipal București), după verificarea dosarelor candidaților înscriși vor efectua inspecțiile speciale.

Examenul se va desfășura după programele în vigoare pentru examenul de definire în învățămînt.

Prof. VALERIU SANDOVICI

ANUNT

Se aduce la cunoștință unităților școlare care au recomandat pentru bibliotecă lucrarea „Conducerea și organizarea bibliotecii. Tehnică de bibliotecă” („Consultații de bibliotecă”), să expedieze prin mandat postal costul exemplarelor pe adresa: Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor (ISIA) str. Brezoianu nr. 23-25, sector 7, București. Costul unui exemplar este de 8 lei.

Inspectoratele școlare județene (municipal București), după verificarea dosarelor candidaților înscriși vor efectua inspecțiile speciale.

Examenul se va desfășura după programele în vigoare pentru examenul de definire în învățămînt.

Prof. VALERIU SANDOVICI

ANUNT

Se aduce la cunoștință unităților școlare care au recomandat pentru bibliotecă lucrarea „Conducerea și organizarea bibliotecii. Tehnică de bibliotecă” („Consultații de bibliotecă”), să expedieze prin mandat postal costul exemplarelor pe adresa: Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor (ISIA) str. Brezoianu nr. 23-25, sector 7, București. Costul unui exemplar este de 8 lei.

Inspectoratele școlare județene (municipal București), după verificarea dosarelor candidaților înscriși vor efectua inspecțiile speciale.

Examenul se va desfășura după programele în vigoare pentru examenul de definire în învățămînt.

Prof. VALERIU SANDOVICI

La cercul de radio de la Casa pionierilor din Iași

Pentru predarea explicativă a fizicii în școala generală

Se știe că în școala generală studiul fizicii are un caracter predominant descriptiv, în timp ce în liceu predomină explicația, demonstrația. S-ar părea că această situație este firescă, întrucât elevii din clasele V—VIII au o capacitate de abstractizare încă nedezvoltată. Dacă avem însă în vedere faptul că tocmai caracterul explicativ-demonstrativ este criteriul hotărâtor în baza căruia i se atribuie fizicii numele de știință, putem trage concluzia că cei care nu pun la bază învățării fizicii explicația și demonstrația, ci se mulțumesc cu o simplă descriere, se găsesc în stadiul prestiințific al acestei discipline.

Profilarea netă pe una din aceste două pozitii (școala generală — predare descriptivă, liceu — explicație, demonstrație) explică și numărul mare de „rebuturi” pe care le înregistrează de obicei profesorii de fizică la sfârșitul primului trimestru al celui din urmă clasă a liceului. Elevii acestei clase nu au învățat fizică, ci doar mecanică, la care nivelul demonstrativ este dintre cele mai înalte, iar calculul matematic este utilizat în probleme în proporții neînfrângute de ai plină acum. Puși în fața acestei situații, mulți sînt de înțeles insuficient pregătiti pentru a-și face față, nu atât sub raportul cunoștințelor, cât al noii modalități de abordare a acestora.

Se impune deci să-l ajutăm pe elevii, astfel încât să-și găsească pentru studiul fizicii în liceu. Soluția cea mai indicată este ca, în măsura posibilului, să amplificăm caracterul explicativ-demonstrativ al predării în clasele V—VIII și, în general, să împletim în mod judicios, la orice nivel, descrierea cu explicația și demonstrația. De aici nu trebuie să se tragă concluzia că propunem ca încă din școala generală să se realizeze un studiu perfect riguros al fizicii, în conformitate cu toate canoanele acestei științe, ci doar că sîntem de acord cu orice încercare de a introduce explicația sau formele elementare ale demonstrației chiar din stadiul incipient al învățării.

Pe această linie se înscrie proiectul de programă de fizică pentru clasa a VI-a, elaborat de Institutul de științe pedagogice și discutat cu cadrele didactice în multe centre din țară. În acest proiect, care se experimentează în

acest an într-o serie de școli, se realizează o structurare a materiei mai aproape de logica științei. Prin însuși acest fapt se creează și posibilitatea de a se introduce explicația, interpretării și chiar demonstrații necesare înțelegerii conceptelor de cunoștințelor și însușirii unui sistem coerent de noțiuni. Consider de pildă deosebit de binevenită introducerea încă de la începutul clasei a VI-a a unor cunoștințe elementare referitoare la structura substanțelor, care constituie o bază explicativă absolut necesară pentru multe din fenomenele ce se studiază ulterior. De altfel, cele mai recente cercetări de specialitate au dus la concluzia că studiul fizicii trebuie să fie abordat prin cunoștințele elementare privitoare la structura substanțelor și în multe țări s-au și operat schimbări în acest sens în programă.

Contrar unor păreri învechite, experiența din diferite țări, ca și experiența unor cadre didactice din țara noastră, arată că noțiunile elementare referitoare la comportarea grupărilor de atomi și molecule nu sînt dificile pentru începători. Ele satisfac curiozitatea acestora (pentru că nu putem admite că, în condițiile circuitului informațional modern, noțiunile de moleculă sau atom au scăpat vreunui elev și îi ajută să-și creeze un fond explicativ, la care vor apela și singuri pe tot parcursul învățării. Chiar dacă explicațiile date în lecătură cu aceste noțiuni nu sînt absolute și necesare, ele sînt în schimb deprinderea de a căuta explicații și se ajunge astfel la filonul ascuns al științei, filon pe care elevul nu-l mai descoperă, cu consecințele destul de grele pentru el, de abia în liceu.

În aceasta constă noua posibilitate pe care o creează orientarea proiectului programă de fizică pentru clasa a VI-a. Spunem posibilitatea pentru că, dacă la ideile noi nu adăugăm o atitudine nouă a profesorului, nu le putem asigura succesul.

Pentru introducerea acestui mod de învățare a fizicii, merită să asigurăm ridicarea nivelului de pregătire al elevilor noștri, am scris aceste rânduri.

Prof. IUNIAN CHELU
Giurgiu

UN MANUAL CARE DERUTEAZĂ

Propunându-și să elaboreze un „Manual preparator de limba română pentru candidații la concursul de admitere în învățământul superior” (Ed. did. și ped., Buc.-1969), Gh. N. Dragomirescu și-a asumat o sarcină grea, datorită unor factori eterogeni: inexistența studiului gramaticii în licee și, deci, și a manualului corepunzător, puținele lucrări realizate în același scop, caracterul telegrafic al programei concursului de admitere etc.

Cine deschide cartea își dă seama că în ea s-a investit o mare cantitate de muncă și, de multe ori, cu folos. Întinim uneori păreriile (exprimate și cu alte ocazii) ale unui autor (după unii) puțin înțeleși și apreciați. Avînd de-a face cu un îndrumător preparator conceput pentru candidații la concursul de admitere într-o facultate cu profil filologic, este neîndoielnic că volumul, așa cum este intitulat: „Manual preparator” are (așa cum și trebuia) un caracter normativ. De aceea ne surprinde că autorul se în-depărtează, adesea, de Gramatica Academiei (și implicit de manualele din școală) ca și de volumele recente (meritorii) semnate de Aurel Nicolescu, atât în terminologie și în chestiuni de principiu cit și în soluții. În aceste condiții manualul este derutant.

Ca orientare metodologică, orice lucrare urmează să fie discutată sub două aspecte: a) veracitatea criteriilor de selecție și analiză; b) consecvența criteriilor în cursul expunerii. Prin lectura lor intrinseci, cele două aspecte nu vor putea fi însă întodeauna tratate separat. De asemenea, o prezentare foarte minuțioasă sau o rezumare coerentă a cărții este greu de în-treprins, mai ales că punctul de vedere adoptat de autor nu este nici nou (în sensul vechii școli majore lingvistice moderne) și nici vechi (=tradițional), corepunzător modului cum se predă (într-o gramatică în școala noastră. Pe undeva există și un coeficient — mai mult implicit și intuitiv — de logică și logiciștii). De aceea, în măsura posibilităților de spațiu, vom discuta critic aspectele enunțate mai sus.

Introducere manualului conține cîteva „recomandări generale” în care, după două alineate, ne întîm-pim, ca un semn rutier, menținea „Atenție! Nu începeți pregătirea, cu acest manual înainte de a cunoaște declinarea diatezele și conjugarea” (p. 9). Acest lucru nu este în sine suficient, de vreme ce autorul nu discută diatezele la „clasificarea părților de vorbire” (p. 22-23) și, ce e mai ciudat, afirmă (p. 82): „Orice verb tranzitiv poate fi conjugat la diateza (nu diatezele) n. n.) activă și pasivă și poate fi însoțit de pronume reflexive. (Verbele intransitive se conjugă numai la diateza activă)”. Trebuie peste excepțiile (discutabile) enumerate de autor (cu verbele a putea, a avea, a voi, din citatul rezultă că autorul socotește numai două diateze în limba română, eliminînd reflexivul (considerîndu-l, probabil, o problemă de sintaxă, ceea ce nu e rău; numai că și pasivul e tot o structură sintactică — iar după unii cercetători, o categorie sintactică). Ce facem însă cu candidații care au învățat (chiar după Gramatica Academiei), că există trei diateze? Și cum vor apărea comisiile pe candidații care, orientîndu-se după manualul lui Gh. N. Dragomirescu, nu vor fi examinați de autorul lui?

Din același citat mai rezultă un lucru: dacă verbele intransitive se conjugă numai la diateza activă, cum se explică structurile cu simbolul se, de tipul: se întîrzie, se merge, se vine etc., chiar dacă e vorba de o marcă a valorii impersonale? (din alt criteriu, nu intră în discuție „forme pasive” cu înțeleas activ ca: sînt plecat, sînt venit și dus etc.).

Tot în Introducere (p. 11), se arată că porni e verb intransitiv.

Da, într-o asemenea context, dar același verb este și tranzitiv în alte contexte și, evident, cu alte sensuri (cf. I-am pornit; și, dacă autorul nu acceptă reflexivul, nu se contrazice cu „mă pornesc”?). Evident, o întrebare asemănătoare se pune și cu privire la pronumele reflexiv (p. 20), cînd se afirmă: „la persoana I și a II-a, sg. și pl., pronumele reflexive sînt acelelea și ale formelor accentuate (s. n.) și neaccentuate ale pronumelor personale”. E posibil cu formele accentuate? Contrar tuturor lucrărilor de lingvistică românească? E o eroare, sau autorul socotește că imi, îți sînt forme accentuate? (s-o știm și noi și, evident, candidații!).

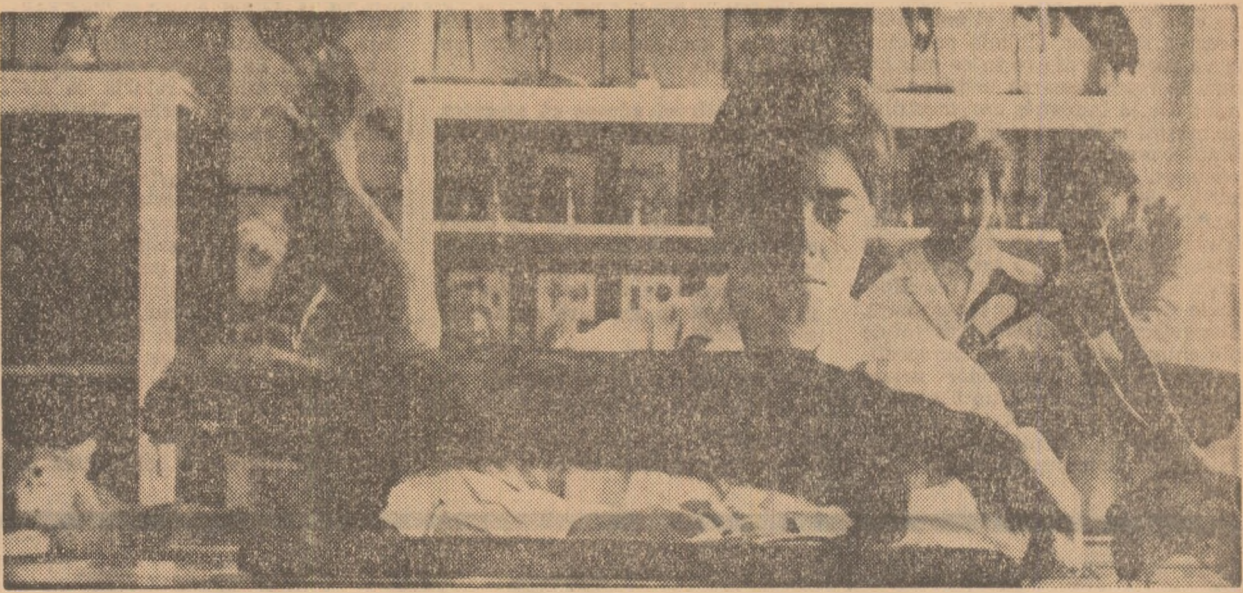
În partea întâi se face o clasificare a părților de vorbire și, într-un alt capitol se prezintă sintaxa părților de vorbire. După părerea noastră, îmbinarea celor două criterii — în morfositaxă — ar fi fost mai nimerită. Lipsa unei atare îmbinări explică multe din incosecvențe și contradicții. Aceptîndu-se ideea că „toate verbele impersonale sînt predicative și intransitive” (p. 22), se pune în-trebare dacă unele verbe date acolo ca exemple nu-l contrazice pe autor (de exemplu, verbu a ploaia, deși impersonal, trebuie inclus în clasa verbelor tranzitive, căci se zice „mă plouă”). La p. 23 a lui este considerat (și e bine) verb neregulat, dar la p. 145 afirmă că este verb regulat (!). La p. 28 a se cuveni este considerat verb impersonal; atunci cum se explică sintagma „mi se cuvîna laudă”?

Examinarea verbelor nepredicative și clasificarea pe care o propune autorul (p. 51 și urm.) revede în discuție solnoasa problemă a auxiliarelor modale (sînt neclare cele de aspect, pe care autorul, incosecvent, le pune în categoria „modului perifrastic ireal”). De soluția dată denide tipologia predicatelor. Astfel, la p. 53 ni se dau două variante: se spune într-ai că a putea și a trebui (n-am înțeles de ce au fost omise din această categorie a) a părea, a fi, a avea, a vrea; socot că nu pentru faptul că pot fi, în alte contexte, și auxiliare morfologice și verbe copulative!

Sîntem nevoiți să ne oprim, deși neconcordanțele, formulările imprecise, contradicțiile, omisiunile și erorile abundă.

Dacă lucrarea n-ar fi fost detințată unul concurs, am fi putut discuta și altfel. Divergențele de opinii, ca și noutatea unor puncte de vedere adoptate — chiar dacă nu satisfac pe toată lumea — pot adărea într-o lucrare independentă. Preparatorul acesta, însă, are alt scop. Parafrazînd dictonul latin, „mi-e prieten autorul, dar mai prietenă mi-e gramatica”. Si de ce să nu ni-l facem prieten și pe gramaticianul și pe candidatul care ne vor deveni studenți?

GH. POALELUNGI

În laboratorul de zoologie al Institutului pedagogic din Brașov

CÎND ȘI UNDE ÎNVEȚI SĂ FII DIRIGINTE?

(Urmare din pag. 1)

educativă și socială este de părere lector. univ. ȘTEFAN COSTEA, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului. La rândul ei, pregătirea profesorilor pentru dirigenție este condiționată de caracterul, locul, rolul și funcționalitățile instructive și educative conferite activității profesorului diriginți în ansamblul procesului de învățămînt. Pentru a-și dovedi eficiența, munca profesorului diriginți trebuie să fie judicious integrită în ansamblul procesului de învățămînt, în cadrul căruia trebuie să aducă ceva specific, un plus față de ceea ce se realizează pe plan educativ la lecții și în sistemul activităților extradidactice. În acest cadru considerăm că se impune să fie abordate oricare din elementele sistemului de pregătire și de perfecționare a pregătirii profesorului diriginți și sistemul în ansamblul său.

Sub acest raport socotesc că pot fi luate în considerare cel puțin trei direcții principale de acțiune pentru soluționarea la nivel superior a sarcinilor pregătirii cadrelor pentru muncă la care diriginți. Prima ar fi cea privind pregătirea profesorilor pentru această activitate la nivelul învățămîntului superior, a doua cea referitoare la practica pedagogică pe care o desfășoară în școli, în ultimii ani de studii, viitorii profesori, iar a treia sprijinirea eforturilor de pregătire și de perfecționare a cadrelor aflate în activitate.

La stabilirea conținutului și a modalităților de organizare a pregătirii teoretice și practice a profesorilor pentru muncă de diriginți — fie că e vorba de învățămîntul superior, fie că e vorba de activitatea postuniversitară — mi se pare necesar să se aibă în vedere cîteva elemente esențiale: diversitatea profilului de specializare; nivelul diferențiat al pregătirii lor pedagogice și psihologice; obiectivele, sarcinile și cerințele muncii educative pe care trebuie să o desfășoare. În acest context socot că poate fi deter-

nunțate mai sus pe agenda de lucru a sectoarelor de resort din Ministerul Învățămîntului este înscrisă, ca problemă de actualitate, determinarea mai precisă și stabilirea conținutului pregătirii viitorilor profesori la nivelul învățămîntului superior, pentru a putea desfășura în mai bune condiții activitatea educativă atît ca profesori de specialitate cit și ca diriginți. În al doilea rând se află într-o fază avansată elaborarea concepției, a conținutului și a organizării practicei pedagogice a studenților. În cadrul căreia își vor găsi o mai bună soluționare problemele esențiale ale muncii diriginților. Sînt de asemenea în curs de definitivare noi îndrumări privind activitatea profesorilor diriginți din învățămîntul de cultură generală.

Oricum, oricît de bogată ar fi pregătirea teoretică și practică pe care ar obține-o studenții pe parcursul pregătirii lor în facultăți, numirea lor ca diriginți imediat după absolvire nu poate fi considerată soluția cea mai bună. Cel puțin pentru faptul că oricare profesor nou are nevoie — în mod obiectiv — de o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp pentru a ajunge să cunoască viața școlii

Cîmp deschis inițiativelor personale

„Prin activitatea lui în ora de dirigenție, ca și în afara clasei, prin acțiunea pe care o desfășoară în rîndurile elevilor și în raporturile cu familia, dirigințele poate influența într-o măsură considerabilă evoluția, sub multiple aspecte, a colectivului de elevi de care se ocupă — consideră conf. dr. AL. BOJIN, prorector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic. Cum trebuie să se orienteze dirigințele în complexa sa activitate, spre ce obiective să-și concentreze atenția în anumite etape, cum să lucreze cu elevii — iată cîteva întrebări care mi se par fundamentale și în legătură cu care se face simțită necesitatea unei mai bune pregătiri a celor care au o mare

(Urmare din pag. 1)

lui, ar contribui într-o măsură însemnată la mărirea receptivității față de întreaga problematică ce urmează să-și se înfășurze în anii următori. Observarea, cunoașterea și caracterizarea școlărilor mic fiind o activitate cu o metodologie specifică alit pe latura ei cognitivă cit și pe cea interpretativă, implică contactul nemijlocit cu realitatea studiată pe o durată mai îndelungată. De aceea ar fi de dorit ca în fiecare etapă a serviciului practicantului să efectueze activitatea la aceeași clasă, observînd și studînd același elev, a căruia fișă psihopedagogică va întocmi la sfîrșitul anului V. Aceasta presupune însă elaborarea unei programe de psihologie și totodată o îndrumare unitară și competentă realizată de profesorul de psihologie, în colaborare cu învățătorul școlii de aplicație.

Consider că cele două ore de practică observativă prevăzute la anul III sînt suficiente în raport cu obiectivele urmărite — adică fundamentarea psihopedagogică a activităților cu elevii — necesară pentru practica pe specialități ce urmează să se desfășoare în anii IV și V. În vederea optimizării acestei forme de practică și pentru însușirea ei într-o finalitate modernă mi se pare însă necesară o extensivă a activității de studiere psihopedagogică și prin intermediul experimentului de laborator. Se impune deci să se înființeze în fiecare școală de aplicație cite un laborator de psihologie experimentala.

Cit privește practica pe specialități, corelarea mai adecvată a acestora cu obiectele prevăzute în planul de învățămînt este o condiție de bază. Examinînd proiectul de plan din acest punct de vedere constatăm o ordonare mai judicioasă a obiectelor, cu excepția literaturii pentru copii și a biologiei. Întrucît cel mai mare număr de lecții la limba română se susține în anul IV, considerăm că situația actuală de organizare a învățămîntului psihopedagogic este în privința biologiei ca obiect cu mare pondere în formarea concepției științifice la vîrsta școlară mică. Dacă la istoria antică și medievală renunțarea la centrismul nu afectează cu nimic relația teorie-practică, problema nu se pune tot așa în cazul biologiei. Nu este absolut necesar să se rela studiul botanicii și al zoologiei, după cum nu mai este de loc în spiritul vremii să se mențină actualul curs de biologie generală în anul V. Din experiența de pînă acum se constată că pentru lecțiile pedagogice este foarte necesar un curs special de biologie structurat pe principii biologiei moderne și în strînsă corelație cu nevoile de pregătire a viitorilor învățători.

În privința volumului practicilor pedagogice, ideea centrală este aceea a dozării sarcinilor în raport cu nivelul crescut de exigențe caracteristice etapelor în care ne aflăm, cu specificul obiectelor de învățămînt din clasele I—IV, cu timpul de care dispune elevul în cadrul programului general de pregătire și de studiu individual,

în raport cu condițiile obiective de studiu (înzestrarea liceului pedagogic și a școlii de aplicație) și în raport cu forțele reale ale elevilor la această vîrstă. Ca atare numărul de lecții ce se cere fiecărui practicant pe toată durata școlărității și în toate formele de practică nu trebuie stabilit în funcție de problemele organizatorice pe care le ridică normarea activității didactice a profesorilor, ci activitatea acestora trebuie normată în funcție de sarcinile practicei pedagogice. Atenția trebuie îndreptată deci spre asigurarea unei densități științifice de specialitate și psihopedagogice realizate de practicant printr-o bogată documentare individuală, îndrumată și supravegheată de profesori, și nu dată de-a gata, în limita timpului, care este afectat profesorului pentru ceea ce se numește consultația. Se cere ca volumul și calitatea deprinderilor didactice pe care trebuie să le posede absolvenții lecțiilor pedagogice să reprezinte rezultatul unui exercițiu sistematic și progresiv, susținut de pasiunea constantă pentru cunoaștere și cercetare, instrument important de iluminare a activității ulterioare.

Volum mare de sarcini în procesul pregătirii profesionale și al formării profilului educatorilor nu însemnează și nu trebuie să însemneze un volum neapărat corepunzător de lecții. Tocmai acest lucru trebuie avut în vedere în legătură cu organizarea la un nivel calitativ superior a practicei pedagogice. Experiența de pînă acum ne-a oferit prilejul să constatăm că numărul mare de lecții pe care elevii sînt obligați să-și susțină a dur. În mod inevitabil, la stabilirea unor intervale de timp foarte scurte între o lecție și alta, ceea ce a determinat, de obicei, o scădere evidentă a interesului pentru pregătirea lecțiilor, cel mai mulți dintre practicanți mîzînd adesea pe tehnica didactică, pe care, ce-l drept, o deprind mai ușor decât metodologia documentării. Nu trebuie pierdută din vedere nici faptul că la licee cu un număr mare de clase și de practicanți necesitatea realizării volumului de ore stabilit de programă pe de o parte, iar pe de altă parte numărul de ore erut de graficul normativ, au dus la o supraaglomerare a școlilor de aplicație și la o adevărată anulaie a orarului de învățămînt. Consecințele se deduc ușor. Contradicția dintre teoria pedagogică și practică devine, în aceste condiții, aproape inevitabilă. Se impune deci, o operație de reglementare, de ajustare a numărului de lecții și activități în conformitate cu aria delimitată de numărul de ore stabilit în planul de învățămînt.

Prin caracterul său complex și variat, practica pedagogică trebuie privită ca cel mai puternic mijloc de influențare a conștiinței profesionale. Pe linia funcția pe care o îndeplinește în formarea și fixarea deprinderilor didactice, ea hotărîtoare și calitatea profilului profesional al viitorului învățător. Ceea ce li conferă o altă de puternică valoare formativă este, în primul rînd, convergența influențelor celor trei factori: învățătorul școlii de aplicație, profesorul metodist de specialitate și profesorul de pedagogie.

muncii acestora dar, în ultimă instanță, ca în orice domeniu de activitate, rol precumpănat are cel care trebuie să traducă în fapt sarcina, indicația.

În vîitor, Institutul central de perfecționare a personalului didactic și filialele sale din Cluj, Iași, Timișoara, Craiova și Brașov vor desfășura o activitate concretă și pentru sprijinirea și perfecționarea diriginților. Articolul 82 din Statutul personalului didactic specifică în mod deosebit că instructorii și consultanții pentru profesorii diriginți se organizează prin filialele Institutului central de perfecționare a personalului didactic. În baza actuală, sprijinul filialelor Institutului se acordă la solicitările forurilor locale. Urmează ca în planul de perspectivă al activității filialelor să se prevadă acțiuni periodice, concrete, menite să sporească eficiența muncii diriginților în rîndurile elevilor”.

COMPUTERE PROFESORI

La Wiesbaden, în anul 1970, se construiește primul Centru de tehnologie a învățămîntului din R. F. a Germaniei, despre care specialiștii afirmă că va reprezenta „prototipul școlii de miline”.

Scopul centrului va consta în realizarea unui învățămînt programat cu ajutorul computerelor. Printre temele de cercetare figurează construirea de aparate de citit pentru copiii de vîrstă preșcolară, elaborarea unor scheme de programare a computerelor pentru predarea fizicii, prelucrarea gramaticii limbii germane cu ajutorul unor mașini electronice de calcul — domeniu în care s-au și obținut rezultate încurajatoare. Centrul de la Wiesbaden va studia totodată aspectele psihice pe care le implică adaptarea elevilor la învățămîntul automatizat. 140 de profesori din Viena, Aachen, Bonn și Giessen vor începe încă din acest an lucrările de cercetare la „Centrul de tehnologie a învățămîntului” din Wiesbaden, unde vor funcționa deocamdată 7 institute.

Diferiții oameni de știință consideră că învățămîntul computerizat are perspective foarte mari, întrucît aproximativ 75 la sută din materialele de bază, începînd cu cele din școlile primare și pînă la cursurile universitare, pot fi sintetizate în scheme programatice și prelucrate cu ajutorul computerelor. În felul acesta, capacitatea de predare a personalului didactic existent în R. F. a Germaniei ar spori cu 30 la sută, ceea ce ar corespunde cu 80.000 de învățători și profesori.

CALCULATORILE ELECTRONICE, LINGVISTICA ȘI POETICA

Expresia matematică, cibernetică și informatică au pătruns în sfera deosebit de largă, ale cărei limite trec mult dincolo de zonele fizicii, mecanicii, chimiei sau biologiei, ajungînd în domenii care păreau pînă nu de mult la depărtări uriașe de formula condensată a ecuației matematice — arheologia și psihologia, sociologia, etnografia și științele juridice, medicina, lingvistica și poezia. O demonstrație de largă semnificație o constituie în această privință rolul tot mai important pe care l-au cîștigat matematica, teoria informației și cibernetică în domeniul lingvisticii. În legătură cu această tendință, deosebit de semnificativă și deschizătoare de noi perspective în investigațiile întreprinse de știința limbii, ne-am adresat prof. univ. dr. docent SOLOMON MARCUS, specialist cu reputație internațională în domeniul lingvisticii matematice.

Pentru început i-am solicitat interlocutorului nostru să ne schițeze succint coordonatele actuale ale lingvisticii cibernetică.

— Metodele probabiliste și statistice constituie pentru științele sociale un aparat matematic indispensabil astăzi cînd se cer estimări minime și maxime ale probabilității și de caracter de masă. Iată de ce statistica lingvistică, intim legată de coduri, atît în alcătuirea cit și în descifrarea lor, este o disciplină de valoare aplicativă și practică inestimabilă, care se dezvoltă și se fructifică în numeroase și deosebit de valoroase cercetări.

— Volumul mare de informații ce se impun cercetate, triate și interpretate prin metode statistice a preferat apariția unei noi discipline — lingvistica cibernetică, care are drept obiect studiul cu ajutorul calculatoarelor electronice a numeroaselor probleme ce apar în cercetarea limbajelor și care, prin date pe care le implică, sînt practic imposibile de abordat într-o formă clasică. În același timp, lingvistica cibernetică preia problemele studiate de lingvistica matematică, verificînd testabilitatea soluțiilor și caracterul lor algoritmic. Ea efectuează deci atît verificarea efectivă cit și formală a acestor soluții.

— Care sînt tendințele actuale de extindere a lingvisticii cibernetică?

— Pînă în urmă cu cîțiva ani, problemele lingvistice abordate cu ajutorul calculatoarelor se refereau aproape exclusiv la vocabular, în cadrul căruia există după cum se știe un număr foarte mare de elemente ce se supun unei slabe organizări structurale. Erau tratate uneori și probleme de sintaxă, care

prin natura lor au un caracter formalizat. În ultimul timp, așa cum s-a constatat și la cel de al III-lea Congres internațional de lingvistică cibernetică, desfășurat în toamna anului trecut la Sanga-Sälby în Suedia, studiile lingvistice efectuate pe calculatoarele electronice au înglobat și domeniile semanticii și dialectologiei, extinzîndu-se de asemenea la cercetarea științifică a limbii literare.

— V-am ruga să stăruim mai mult asupra modului cum pot fi cercetate problemele de limbă literară cu ajutorul calculatoarelor.

— Cercetările formalizate de semantică lingvistică fac apel la așa-numita teorie a gramaticilor generative și transformatoriale, precum și la aparatul logicii matematice. Aflindu-se, dacă este privit sub această prismă, sub semnul o poziției într-o adevărat și fals, limbajul de comunicare, inclusiv limbajul științific, poate fi generat de o mașină, în sensul logico-matematic al acestui cuvînt. Teoria gramaticilor generative și transformatoriale este însă în prezent capabilă să explice nu numai structura frazelor pe care le generează mașinile, ci și structura frazelor din orice text conceput anterior, stabilind gradul lor de abatere față de frazele generate de mașini. În această sferă problematică se situează și limbajul poetic, limbaj aflat în afara opoziției dintre adevărat și fals, pentru că este absurd să ne întrebăm de pildă, dacă luna este într-adevăr o fecioară — așa cum o interpretăm? Emnescu. Limbajul poetic se distribuie diferitelor nivele de semigramaticali-

tate care, în teoria generativă, capătă o descriere riguroasă.

Lingvistica cibernetică permite de asemenea abordarea unor probleme de literatură comparată, confruntarea diferitelor variante ale unui text (să ne gîndim, de pildă, la cele 40 de variante ale poeziei „Mai am un singur dor”), ierarhizarea lor după gradul de apropiere față de varianta principală. De altfel, la posibilitățile de abordare a problemelor de istorie literară cu ajutorul calculatoarelor electronice s-au referit tot mai mulți istorici literari, printre care și academicianul Perpessiciu. Personal am încercat să investighez aceste probleme în studiile cu privire la strategia personajelor în teatru și raporturile între limbajul științific și limbajul poetic.

— Ce lucruri noi poate aduce abordarea cibernetică a problemelor de dialectologie și de filologie?

— După părerea mea, ne aflăm la stadiul de constituire a dialectologiei cibernetică. Un număr important de studii de specialitate au demonstrat uriașele posibilități de a realiza cu ajutorul calculatoarelor electronice reconstituirea unei protolimbă, de a stabili gradul de înrudire între mai multe idiomuri, de a măsura similaritățile fonetice dintre mai multe dialecte. Cîteva cercetări valoroase ne-au adus și revelația filologiei cibernetică, posibilitățile de folosire a calculatoarelor în reconstituirea variantelor autentice a unui manuscris pe baza copiilor sale succesive, precum și în rezolvarea unor probleme de cronologie filologică.

— Țin să subliniez, în încheiere, că în ansamblul frontului de cercetare a problemelor de lingvistică cibernetică specialiștii noștri se situează pe poziții înaintate și unanim apreciate. Aș aminti în această privință că studiul prof. Evangelos Afendras de la Universitatea Laval din Canada cu privire la modelele matematice ale convergenței fonologice balcanice a bazat pe indicii tipologici ai distribuției trăsăturilor distinctive în cadrul unui sistem fonologic, indici propuși, încă din anul 1961, de lingvistul român Andrei Avram.

Telecinema pentru elevi

Filmul de fizică:

INTERFERENȚA ȘI DIFRAȚIA LUMINII

În emisiunea de vineri, 20 februarie, se va prezenta filmul de fizică „Interferența și difracția luminii”. Scopul acestui film este de a prezenta sub o formă cit mai accesibilă elevilor fenomenele caracteristice proprietăților ondulatorii ale luminii, de interferență și de difracție.

Materialul prezentat ține seama de programa de învățămînt, ca și de manualul de liceu. Fără a apela la cunoștințe speciale, noi, de fizică sau de matematică, acest material este dezvoltat în fațimile experienței și dispozitive optice pe care elevii nu le învață în școală, dar fiind accesibil explicativ, generală ca și manualul asupra modului de producere a fenomenelor ondulatorii de interferență și de difracție a luminii și aștin sfîrșit sfîrșit sfîrșit și modul aritar de prezentare a acestor efecte luminoase. În felul acesta, elevii ajung treptat la o mai profundă înțelegere și înțelegerea noțiunilor privind localizarea franjelor de interferență (localizate, localizate pe lamă, localizate în spațiu sau la infinit), producerea izvoarelor coerente de lumină (virtuale și reale), formarea de unde staționare și de unde elementare la difracție.

— În bună parte experiențele prezentate pot fi realizate prin mijloace mai simple, la orice lecție de optică. Dacă laboratoarele din liceu încă nu dispun de laserul didactic, ceea ce nu este exclus să se realizeze în următorii cîțiva ani, este posibilă efectuarea experiențelor cu izvoarele coerente mai simple și observarea individuală a efectelor de interferență și difracție, așa cum se arată și în film.

Materialul documentar prezentat în film este foarte util elevilor din clasele XI-a și XII-a, dar și profesorilor de fizică, din anul II al liceului de specialitate, elevilor fără frecvență, elevilor din liceele pedagogice, ca și elevilor din școlile de personal tehnic, în special opticienii. El poate fi vizionat cu folos și de către studenții de la institutele de învățămînt tehnic care audiază un curs de fizică generală și mai ales de către studenții institutelor pedagogice.

Filmul poate fi utilizat separat pentru lecția referitoare la interferența luminii și pentru cea referitoare la difracția luminii. Ambele părți reiau explicațiile profesorului, ceea ce are ca efect o recapitulare și o îtare a celor predate, ca și completarea cunoștințelor prin experiențele noi ce sînt prezentate și prin exemplificarea referitoare la aplicații. Totodată, filmul poate constitui un material documentar pe baza căruia s-ar putea organiza, la cercurile de elevi, prezentarea de referate și de experiențe.

Prof. dr. docent G. BRĂTESCU șeful Catedrei de optică și electronică în gaze — Universitatea București

INSTITUTUL POLITEHNIC — TIMIȘOARA

ANUNȚA

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

Facultatea de mecanică

1. Șef lucrări la catedra de Termotehnică, disciplinele Termotehnică și mașini termice; Termotehnică mașini și instalații termice în agricultură; Compressoare și pompe; Utilaje frigorifice, poziția 8 din statul de funcțiuni.

Facultatea de electrotehnică

2. Asistent la catedra de Mașini electrice, disciplina Aparat electrice, poziția 15 din statul de funcțiuni.

Candidații la concurs vor depune în termen de 30 de zile, respectiv 15 zile pentru postul de asistent, de la data publicării acestui anunț, la secretariatul rectoratului Institutului politehnic Timișoara, b-dul 30 Decembrie nr. 2, cererea de înscriere însoțită de actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din R.S.R., publicată în Buletinul Oficial partea I, nr. 33 din 15 martie 1969 și instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 84.539/1969.

Cei care funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris, rectorului acesteia, înscrierea la concurs.

Concursul se va ține în termen de 60 de zile, respectiv 15 zile pentru postul de asistent, de la data expirării termenului de înscriere, care se calculează de la data publicării în Buletinul Oficial.

INSTITUTUL PEDAGOGIC DE 3 ANI

TÎRGU-MUREȘ

ANUNȚA

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1. Post de asistent la Facultatea de filologie catedra de limbă și literatură română disciplina Folclor și istoria literaturii române, poz. 12.

2. Post de asistent la Facultatea de filologie, catedra de istorie-geografie, disciplinele climatologie-hidrologie, geomorfologie, geologie, poz. 12.

Candidații la concurs vor înainta la rectoratul Institutului pedagogic din Tg. Mureș, în termen de 15 zile de la data publicării acestui anunț în Buletinul Oficial, o cerere de înscriere la care se vor anexa actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din R.S.R., publicată în Buletinul Oficial, Partea I nr. 33 din 15 martie 1969 și de Instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 84.539/1969. Concursul va avea loc la școlile învățămîntului pedagogic de 3 ani din Tg. Mureș în termen de 15 zile de la expirarea termenului de înscriere la concurs, publicat în Buletinul Oficial.

ANUNȚ

Absolvenții școlii normale din Tecuci, promoția 1930, sînt rugați să-și comunice adresa colegiului lor Postolache Nicolae învătător Școala generală Nr. 10 Tecuci, în vederea organizării întâlnirii după 40 ani de la absolvirea școlii.

ANUNȚ

Liceul nr. 3 „Alexandru Odobescu” din Pitești (fosta școală normală de fete și băieți) își serbează semicentenarul la 22 februarie 1970.

Foștii profesori și elevi sînt invitați să participe la festivitatea sărbătorilor care se va desfășura în localul liceului din str. Exerciții nr. 216.

Cei care sînt în posesia unor materiale documentare în legătură cu activitatea acestei instituții sînt rugați să le trimită de urgență pe adresa liceului.

A transforma curiozitatea intuitivă în curiozitate de investigare

(Urmare din pag. 1)

Sînt astăzi aceeași pasiune pentru chimie ca în perioada „mării iubiri” din tinerețe. Este una din științele care au înregistrat un progres uimitor în ultimele decenii și pe care o așteptăm un și mai mare progres în viitor. Chimia participă și va participa din ce în ce mai intens la transformarea vieții pe pămînt. De la industria construcțiilor de mașini la industria alimentară și textilă, o sferă imensă de activități omenești trăiește sub semnul realizării chimiei, care înlocuiește materialele tradiționale extrase cu trudă din subsol sau obținute în culturile de pe sol cu produsele industriale obținute pe baza unor formule puse la punct în laboratoare. Cercetarea în multiplele discipline ale chimiei deschide noi perspective pentru activitatea unor uriașe combină chimice. Ritmul uimitor al progresului industriei chimice românești din ultimii zece ani va fi, în lumina documentelor celui de-al

X-lea Congres al partidului, menținut și chiar depășit. Avem nevoie în întreaga țară de mii și mii de noi chimiști — cercetători, ingineri, tehnicieni, muncitori cu înaltă calificare. Apare deci ca o sarcină de stringență actualitate a educatorului aceea de a-i îndruma pe toți cei care se simt atrași spre științele chimice să pornească încrezători pe această cale.

— Se afirmă adesea că alegerea carierei de cercetător științific reprezintă o cale plină de renunțări. Asemenea temeri apar mai pregnant în cazul orientării profesionale a elevilor. Socoții că dume-neavoastră, care vă aflați acum la apogeul carierei științifice, vă puteți pronunța în deplină cunoștință de cauză în legătură cu această problemă.

— Priviți printr-o prismă obiectivă, cariera științifică cere într-adevăr renunțări. Dar dacă adncești lucrurile, oare poate e-

xista satisfacție mai deplină decît aceea de a obține realizări pe tărîmul științei? Răspunsul eforturilor apare prin această prismă înzecită, insușită. De intensitatea și valoarea acestei satisfacții trebuie să-i facem conștienți pe elevi. Pe de altă parte, cred că trebuie să dărîmăm imaginea deformată pe care și-au făcut-o unii elevi asupra omului de știință, veșnic aplecat asupra citorva retortor ca alchimistii din evul mediu. Noi dispunem azi de un aparat de cercetare fantastic — centre de documentare, laboratoare, instrumente de înaltă precizie. Nu este bine nici să lăsăm tinerilor impresia că dezvoltarea omului de știință este unilaterală. Am să-mi permit să mă refer și aici la experiența mea personală. Mi-a plăcut să practic sportul și chiar astăzi înot cu regularitate și îmi place să asist la întîlnirile de atletism. Frecventez concertele simfonice și spectacolele de teatru, caut să mă țin la curent cu literatura beltristică și

tubesc în mod deosebit poezia. Apreciez pe marii noștri poeți moderni — Argezi, Blaga, Ion Barbu — ca și pe cîțiva tineri poeți ai generației mai tinere. Vedeti așadar că viața unui om de știință este, se impune să fie, multilaterală, complexă.

— În încheiere v-am solicitat, totuși, să adresați un sfat celor care s-au dedicat descoperirii timpurii și formării talenților științifice.

— Constat cu satisfacție că avem un minunat potențial uman — un tineret care dorește cu entuziasm să se dedice științei. Iată sfatul: învațați-i pe cei care doresc să se dedice științei să fie perseverenți și să pună pasiune în activitate. Mai ales învațați-i să fie modești, de o modestie continuă, să supună neconștient unei profunde analize critice propria lor activitate.

BIBLIOTECA

„Culegere de texte pentru dictări”

Un capitol destul de neglijat în trecut de către literatura metodică — acela al formării cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor

lor de ortografie — a trezit în ultimul timp atenția cadrelor de specialitate. În rîndul lucrărilor cu această temă se înscrie, de pildă, „Culegere de texte pentru dictări” semnată de patru autori — Traian Bla-

Jovic, Valeria Botis, Ioan Comănescu și Zaharia Macovei.

Semnăind, în prima parte a lucrării, că fenomenul negativ al dizortografiei este foarte întins în prezent în rîndul elevilor din majoritatea țărilor lumii, vîdindu-se chiar „criză” a însușirii ortografiei și punctuației, autorii prezintă punctul lor de vedere în ceea ce privește cauzele nerespectării normelor ortografice — cauze de ordin didactic-metodic, cauze care decurg din atitudinea față de muncă a elevilor, din supranormarea acestora etc. — precum și remediile pe care le scoțesc indicate. Este subliniat în primul rînd necesitatea de a moderniza, de a „contemporaneiza” gramatica școlară, care constituie baza însușirii normelor ortografice și de punctuație.

Reprezentînd prima culegere specială de texte pentru dictări apărută în țara noastră, lucrarea de care ne ocupăm este concepută în funcție de particularitățile limbii române. După unele referiri prealabile la baza lingvistică a re-

guililor de scriere corectă, se dau indicații cu privire la formele dictării și se fac unele considerații metodice privind utilizarea textelor pentru dictări. Se prezintă apoi textele destinate dictării, care sînt grupate în patru părți — pentru fonetică, vocabular, morfologie și punctuație — omîtîndu-se sintaxa, care ar fi determinat repetiții inutile și paralelisme. În cadrul fiecărui capitol se fac noi precizări cu privire la destinația textelor — de pildă, la fonetică, pentru scrierea vocalelor în hîjat, a diftongilor și triftongilor, a omograferelor etc., la morfologie pentru scrierea corectă a articolului posesiv și a pluralului adjectivelor ș.a.m.d.

Alcătuită cu rigoare științifică și pricepere metodică, lucrarea se dorește — și credem că va fi — un instrument util pentru profesori, pentru elevi, ca și pentru părinții care vor să-și ajute copiii în însușirea temeinică a cunoștințelor.

ELISABETA ROMAN

„Ortografia prin imagini și comparații”

În Editura didactică și pedagogică a apărut recent și lucrarea lui Ion P. Necula, „Ortografia prin imagini și comparații”.

Menită să-l ajute pe elevii din școlile de cultură generală să ortografizeze corect cuvintele, lucrarea aplează la procedee adecvate vîrstelor respective. Astfel, deosebit în prima parte s-a folosit procedeele asocierii imaginilor cu regulile de vorbire, așa încît și elevii din clasele I—IV să poată înțelege și memora cunoștințele de ortografie. Grupurile de cuvinte care se scriu cu liniuță de unire sînt analizate în comparație cu cuvintele asemănătoare ca pronunțare (m-al și mai, ce-a și cea, s-a și sa, a-l și al etc.), înțindu-se seama de ordinea părților de vorbire prevăzute în Gramatica limbii române.

Utile ni se par exercițiile recapitulative. Poate că acestea ar fi fost și mai

eficace dacă erau mai puțin monotone, solicitînd elevilor și alte acțiuni decît eternul „Ți-aiți forma care nu e potrivită”. Această monotonie se remarcă în ceea ce privește aplicațiile, pentru care s-au dat, de altfel, texte bine alese, extrase — ca tot materialul literar folosit în lucrare — din scrierile clasice și contemporane.

D. S.

„Pedagogia și marile curente filozofice”

Reprezentant de frunte al gîndirii pedagogice contemporane profesorul polonez Bogdan Suchodolski este prezentat cititorilor din țara noastră de către Editura didactică și pedagogică printr-o lucrare de dimensiuni restrînse, dar avînd o mare densitate de idei.

Lucrarea, intitulată „Pedagogia și marile curente filozofice”, urmărește intraga dezvoltare a gîndirii pedagogice de-a lungul

veacurilor prin prisma conflictului între esență și existență și a modului de rezolvare a acestuia pe plan pedagogic. Ideea este dezbătută pe parcursul întregii evoluții a științei educației — de la pedagogia lui Platon la pedagogia naturii, de aci în cadrul gîndirii peda-

gogice a lui Rousseau și Pestalozzi, la unimanismul filozofic, urmărirea intraga dezvoltare a gîndirii pedagogice de-a lungul

Unghiul din care este abordată istoria pedagogiei apare deosebit de original, iar tezele formulate de autor sînt susținute printr-o puternică argumentare materialist-dialectică. Scopul principal al amplitudii eseu elaborat de B. Suchodolski este de a proiecta, în perspectivă istorică, obiectivele educației moderne, despre care el consideră că trebuie să se desfășoare „în așa fel încît existența umană să poată deveni baza creării existenței umane”.

Esoul lui Bogdan Suchodolski, dezvoltînd o gîndire originală și fecundă, se citește cu susținut interes de toți cei interesați să cunoască sub multiple prismă problemele fundamentale ale pedagogiei.

AI. C.